

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

17. Præcepta circa externos, & peregrinos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Sed cur septimus annus est recuperanda libertati diuinitus destinatus, & quinquagesimus idem annus? Nimirum voluit Deus, ut seruitus Hebræorum esset ad tempus: eo quod perpetua seruitus grauis nimium est, & acerba, adeo, ut Iurifconsulti dixerint eam esse contra naturam, *Instit. de iure natur. gentium, & ciuili. §. ius autem gentium: voluit autem, ut septimo quoque anno Hebræi seruitutem euaderent quasi sex annis perfectè seruiert, & septimo, ab omni opere serui cessare deberent. Rursus, quinquagesimum annum libertati destinauit: quia quadraginta nouem anni septem annorum hebdomadas implent, ut quemadmodum post quadraginta nouem dies exactos ab exitu ex Aegypto, populus quinquagesimo die legem accepit, quasi Aegyptiacæ seruitutis iugo iam penitus excusso, sic etiam serui quinquagesimo anno perfectæ libertate donarentur.*

Deuteronomij 23. habetur hæc etiam lex: *Non trades seruum domino suo, qui ad te confugerit. Quæ lex locum habebat in seruo Ethnico, qui à Domino suo quærebatur ad necem, vel ad aliquod aliud graue incommodum, detrimentum, & malum. Item Exodi 21. Qui percusserit, inquit, seruum suum, vel ancillam xrga, & vno die vel duobus superuixerit, non subiacet pena, quia pecunia illius est. Intellegitur ea lex de seruis, quos Hebræi ex Gentibus habebant: nam serui, qui Hebræi erant, non erant pecunia dominorum, quia non erant in seruitute perpetua. At verò qui percusserit seruum suum, vel ancillam xrga in manibus eius, criminis reus erit, hoc est, morte condemnatur, vel sensus est: digna poena mulctetur, quia certò constabat, ex plagis siue verberibus, percussione, vel vulnere seruum obijisse. dum verò duos, vel vnum diem verberatus, vel percussus seruus viueret, quia incertum erat an ex vulnere, siue plagis interiret, Dominus liber erat, & immunis à poena. Si autem Dominus seruum videlicet suum ex Gentibus percussus mutilabat, ipso iure seruus liberatè donabatur.*

Leuitici 25. Si Hebræus inopia pressus se vendidisset aduenæ, vel peregrino profelyto, vel alieno ex gente ipsius, poterat redimi, si aliquis propinquus, vel ipsemet pretium soluisset: & in ea redemptione serui, habebatur ratio operæ, quæ in ipsa redemptione æstimabatur, quanti æstimari ex æquo, & bono debebat: pretium autem, & merces operarum deducebatur de pretio redemptionis, & quod æstimata opera serui facta reliquum erat, resolvebatur ab eo ipsi emptori: quod si non resolvebatur, tunc anno iubilæi liber exibat vnà cum filijs suis.

Cap. XVI.

P R A E C E P T A

De parentibus, & filijs.

LEge concedebatur iuxta quorundam sententiam quamuis id ego in lege expressim non video, ut si aliquis pater paupertate premeretur, filium, vel filiam venderet suam. Nam cum apud Hebræos seruus septimo anno manumitteretur, concedebat lex, ut cuique ad extremam inopiam redacto liceret filium, vel

filiam vendere. Immo cuius etiam simili egebat laboranti fas erat seipsum alteri Hebræo vendere, ut declarat liber Leuitici. nam ut supra diximus; seruitus ad tempus tantum erat, septimo enim anno serui libertate donabatur, ac pròindè cum Hebræus filius alteri Hebræo vendebatur, potius locabatur, quam vendebatur. Cum item Hebræus alteri se Hebræo vendebat, potius locabat se, id est, operam suam, quam vendebat.

Item Exodi 21. præcipitur patribus, ut filios suos legem ac religionem doceant. *cum dixerint, inquit, vobis filij vestri, Quæ est ista religio? Dicitis eis, vltima transitus Domini est. Deuteronomij 21. Si genuerit homo filium contumacem, & proteruum, qui non audierit patris ac matris imperium, & coercitum obedire contempserit: apprehendit eum, & ducit ad seniores ciuitatis illius, & ad portam iudicij, dicentque ad eos Filius noster iste proteruus, & contumax est, monita nostra audire contempnit, comestrationibus vacat, & luxuria atque conuiuij, lapidibus eum obrueret populus ciuitatis, & morietur, ut auferatur malum de medio vestri, & vnuerjui israel adiens pertimescat.*

Cap. XVII.

P R A E C E P T A

Circa externos & Peregrinos.

HEBRÆORUM populus bipertitus erat: aut enim constabat ex hominibus externis, qui dicuntur Aduenæ, & ex gentibus suam genus trahebant, aut ex ijs, qui genere erant Hebræi ab Israele originem ducentes, qui dicuntur Indigenæ. Priores illi vocabantur Profelyti, qui ex Gentibus procreati, ab Idolorum cultu ad Dei religionem traducti, & circumcisi, factis Hebræorum cæremonijs, & institutis imbuebantur. *Si quis, inquit, in vestram voluerit transire coloniam, & facere Phasè Domini, circumcidetur prius omne masculinum eius, & tunc rite celebrabit, erique suam indigena terra. Si quis autem circumcisius non fuerit, non reseruetur ex eo. Eadem lex erit indigenæ, & colono, qui peregrinatur apud vos.*

Leuitici 19. Homo qui libet de domo Israel, & de alienis, qui peregrinantur apud vos, qui obtulerit holocaustum siue victimam, & ad ostium tabernaculi testimonij non adduxerit eam, ut offeratur Domino, iurabit de populo suo.

Leuitici 24. Aequum iudicium sit inter vos, siue peregrinos, (id est profelytus) siue eius peccauerit. *12. ch. 14. Homo de domo Israel (id est, ex genere israelitis) & de profelytis quicumque aduenæ fuerit in Israel, si alienatus fuerit à me, & posuerit idola sua in corde suo, & reliq. in Actis: iudæi quoque, ait Lucas, & profelyti. Docuit, Christus quantum studium poneretur à iudæis in eo, ut profelytos facerent, id est, ut Gentiles circumciderent, & ad Dei cultum, & religionem converterent, his verbis; *re. rabu Scribae, & Pharisei hypocrite, qui circumcisitis, & aridam, ut faciatis vnium profelytum: cum fuerit factus, facitis eum filium rebeccæ duplo quam vos. 3. Paralipomenon. 30. Filiaritate perfusa est omnis turba iudæa tan seniorum, & Leuitarum, quam vnuerse frequentes, quæ venerat ex Israel, profelytorum quoque de terra Israel, & habitantium in Iuda.**

Exod. 12. ita sancitur: *Aduenam non contrisabis, neque offiges eum; aduenam enim & ipsi fuisti.* Et capite sequenti: *Peregrino molestus non eris, scitis enim aduenam animas, quia & ipsi peregrini fuisti in terra Aegypti.* Senlus est: *Nostis quales sint Peregrinorum affectus nam anima hic voluntatem & affectum significat more Hebræo ne sitis eis molesti, satis enim poenarum est, quod sint peregrini, ne addatis eis alias molestias.*

Deuteronomij 23. constituitur, vt Ammonites, & Moabites etiam post decimam generationem non intrent Ecclesiam Domini. Exodi verò 17. omne cogitationis confortium cum Amalechitis prohibetur. *Bellum;* inquit, *Domini erit contra Amalec, à generatione in generationem.* Deuteronomij etiam 23. *Non abominaberis;* inquit, *Idumæum quia frater tuus est, nec Aegyptium, quia aduenam fuisti in terra eius, qui nati fuerint ex eis, tertis generatione intrabunt in Ecclesiam Domini.* Ergo lex concedebat, vt ex Gentibus quidam tanquam ciues populo Iudæorum adscriberentur post decimam generationem; & ex Aegyptijs, & Idumæis, post tertiam: ex Ammonitis, Moabitjs, Amalechitis nulli vnquam, eo quod hi capitali odio semper Hebræos fuerant persecuti, & illud nunquam deposituri credebantur.

At Iudith. 14. Achior dux filiorum Ammon videns virtutem quam fecit Deus Israel, relicto gentilitatis ritu, credidit Deo, & circumcidit carnem præputij sui, & appositus est ad populum Israel, & omnis successio generis eius vique in hodiernum diem: quod factum est ob iustitiam eius viri virtutem, & præclara eius merita in Iudæos.

Quod autem Deuteronomij 23. dicitur quis intrare in Ecclesiam Domini, perinde est ac si diceretur, admitti vt ciuis, qui particeps esse possit consiliorum, iudiciorum, honorum, & publicorum munerum. Vnde eodem capite dicitur: *Non intrabit Eunuchus atrium, vel amputatis testiculis Ecclesiam Domini.* Ibidem: *Non ingredietur manzer* (hoc est, de scorto natus) *in Ecclesiam Domini, vsque ad tertiam generationem.* Hinc est quod Esaias consolatur aduenas, & Eunuchos, dicens: *Nô dicat filius aduenæ qui adhaeret Domino: Separatione diuidet me Dominus. populo suo. Et non dicat Eunuchus, Ecce ego lignum aridum quia hoc dicit Dominus Eunuchus: Qui custodierint sabbata mea, & elegerint, quæ ego volui, & timuerint iudicium meum. Dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à filijs, & siliabus, nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit. Et filius aduenæ qui adhaeret Domino, vt colant eum, & diligant nomen eius.*

Cap. XVIII.

PRAECEPTA

De iudicijs.

Apuđ Hebræos, sicut & apud quamlibet aliam Rempublicam benè institutam, erant publica iudicia, quibus & fontes condemnabantur, & absoluebantur in fontes. Porro condemnatio sæpè Iudicij appellatione significatur; & Absolutio, Iustitiæ nomine. Cum hæc duo simul ponantur, Iudicium; & iustitia, sæpè

etiam fit mentio conciliorum, quæ erant in Republica Iudæorum, vt & in cæteris Rebus publicis. Hinc illud Davidis, *Constitor tibi Domine in toto corde meo in concilio iustorum, & congregatione;* & illud eiusdem, *Exalcent eum in Ecclesia plebis;* & in cathedra seniorum laudent eum. Id etiam, *Ideo non reſurgunt impij in iudicio, neque peccatores in concilio iustorum.*

Ius populo dicere ac reddere Iudices solabant in portis ciuitatum, quia in ea loca conueniebant, non solum ciues, & incolæ, sed etiam exteri, & aduenæ, Deuteronomij 25. *Si voluerit, inquit, lex, accipere uxorem fratris sui, quæ ei, lege debetur, perget mulier ad portam ciuitatis, & interrogabit maiores natu.* Item, Iosu. 18. & Ruth. 4. *Respondit populus qui erat in porta, & seniores.* Salomon quoque: *Non conteras egenam in porta, idem rursus; Nobilis in portis vir eius, quando sederit cum Senatoribus terra.* David item: *Non confundetur cum loquetur inimicis suis in portas, quasi dicat, cum causam suam aget coram iudice contra aduersarios.* Hinc per metaphoram porta sumitur pro tribunali potestate, iurisdictione. vnde Christus, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, Ecclesiam scilicet meam: ac si diceret. Tota Dæmonum iurisdictione, & potestas, & regnum.

Porro iudicij præerant Iudices, Magistratus, Seniores; quorum conuentus dicitur Senatus. Numerorum 11. *Moyſi dixit Deus, Congrega mihi septuaginta viros de senibus Israel, quos tu nosti.* Delecti à Moyſe sunt sex ex singulis tribubus; ac proinde septuaginta duo. quamuis in sacris litteris sæpè dicuntur septuaginta minuto numero relicto. Deuteronomij. dixit Moyſes; *Accessisti ad me omnes Principes tribuum; & maiores natu.* Iosu. 23. dicitur; *ſocauit Iosue omnem Israelem, maioresque natu, & Principes; & duces;* seu vt aliqui legunt, *Iudices & Magistratus.* Probabile est fuisse septuaginta duos Senatores, & deinde alios duodecim Principes qui erant duodecim tribuum capita, & ciuitates singulas suos etiam proprios Senatores habuisse, & alios itidem qui erant singularum in quaque tribu familiarum capita. Iudicum 11. *Perrexerunt maiores natu de Galaad, & capite octauo eiusdem libri: interrogauit eum nomine principum, & seniorum Sathob.* Ruth. 4. *Tollens Booz decem viros de senioribus ciuitatis, dixit ad eos:* Cum item Moyſes ex toto populo delegisset septuaginta duos Senatores; narratur Exodi 18. *Ex eis electis constituisse principes populi, Tribunos, & Centuriones, quinquagenarios, & decanos.* Tribuni, erant quasi Præfecti mille hominum. Centuriones, centum ciuibus præerant: Quinquagenarij, quinquaginta; Decani, decem. Item Deuteronomij 1. *Constituit, inquit, Moyſes, eos principes, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos.* Horum verò munus, & officium erat consilij præesse, & iudicij, ac proinde populum isti, & Senatum conuocabant. Erant etiam Scribæ, id est, Iurisperiti, qui legem populo interpretabantur. Alij verò Scribæ erant, qui scribendo, operam suam Magistratibus, Senatui, & populo præstabant. Erant enim Regum, Principum, Magistratum, vel Iudicum Scribæ; qui tanquam ministri acta referrent, & scripto mandarēt: quos ex tribu Leuitica fuisse, ostendit primus liber Paralipomeno cap. secundo, vbi monitores, & Scribæ ex tribu